

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Narednino in inserat - sprejema upravitelstvo v Katol. Tiskarni Kopitarjeve ulice št. 2.

Rekeplal se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvemski nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

Pa pošiljati prejeman:

za

za leto naprej 28 K — h
za leto » 13 » — »
četrt » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upravitelstvu prejeman:

za

za leto naprej 20 K — h
za leto » 10 » — »
četrt » 6 » — »
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom 20 h na mesec.

Štev. 229.

V Ljubljani, v ponedeljek, 5. oktobra 1903.

Letnik XXXI.

Mili narode slovenski!

U vatri se zlato kuša. U vatri naše nedavne prošlosti upoznamo zlato vaše ljubavi; u težkim in krvavim danima naše borbe bila je vaša odanost prema hrvatskem narodu, kao blagi i spasonosni melem, koji nas je počastio na uztrajnost, oživljujući nam gotovo već klonule nade. Tu vašu ljubav i pomoć, koju nam toli požrtvovno pružite, ne će izbrisati vrijeme iz našeg srca. Ona će nam svjedočiti, da imademo iza Sutele istokrvne braće, koja trpe s naše nevolje, ali se i vesele s naše sreće. Velik vam narodni dug dugujemo, a taj moramo da vam što prije vratimo.

Dosad nije bilo tomu sgođe; ne mogosmo pače ni da vam za sve to bratski zahvalimo. Iza krvavih svatova ne mogosmo dospjeti, da pripravljamo narodna veselja, ne mogosmo naći prilike, da se bratunski sastanemo i porazgovorimo.

Riedko nam sinu svetli časovi u našem javnom životu, punu borba i napora, pa baš za to moramo takove časove što izdašniji upotriebiti, da si narod vojsku i hojne redove što jače učvrstimo.

Jedan od tih svetlih časova u našem narodnom životu bit će dan 11. listopada o. g.

Taj dan otkriva se v Šestinama blizu Zagreba spomenik narodnom nam vodji i učitelju — neumrlom dru. Anti Starčeviću.

Što je dr. Ante Starčević bio hrvatskomu narodu — to znade ne samo svaki Hrvat, već i svaki Slovenec.

On nas je naučio, što smo bili; pokazao nam je jasno, kakovi smo, i poučio, kako možemo biti sretniji nego li smo danas.

Kao svoj hrvatski narod, ljubio je Ante Starčević i narod slovenski; poznajući ljubav i odanost bratskog nam slovenskog naroda, govorio nam je obojici, da smo jedno i da nam budućnost mora biti jedna.

Tako je ljubio narod slovenski, da ga

je prozvao častnim imenom »Planinski Hrvat«, da tako proglašuje jedinstvo misli i težnja između oba naroda u sadašnjosti i budućnosti. 11. ov. mj. slaviti će čitli hrvatski narod uspomenu toga svojega velikoga sina, no njegovo veselje ne bi bilo podpuno, kad ne bi uza se vidio milu braću Slovence.

Podpisani odbor poziva vas s toga, Slovenke i Slovenci, da ga počastite kod te slave; poziva vas, da uzveličate svetčani dan!

Toga dana moraćete vidjeti, kako vas topla i iskreno ljubavi hrvatski narod; uvjerit ćete se, kako je duboka njegova zahvalnost za onu ljubav, koju svakom sгодom izkazaste hrvatskom narodu.

Pohrlite dakle k nama, da počastimo uspomenu velikog Hrvata; pohrlite k nama, da se upoznamo, obodrimo i da se potaknemo na još neumorniji rad za slobodu obiju naroda.

Odhrvat ćemo se tada lakše zajedničkim dušmanima, pa će se izpuniti prije riječi hrvatskog pjesnika, što ih pjeva zajedničkoj nam domovini:

»U mraku ne će žaliti,
Već sunce će joj sjati;
Kad desnicu si daše
Slovenac i Hrvat!«

Do vidjenja, dakle, braćo Slovenci, u Zagrebu dne 11. listopada o. g.!

Za svečanostni odbor:

Dr. Aleksa Horvat, Dr. Ante Pavelić.

Slavnost v Kamniku.

Že davno ni videl prijazni Kamnik tako lepe slavnosti, kakor včeraj. Vse kar ondi pošteno misli in čuti, zbralo se je, da dostojno proslavi spomin dvajsetletnice bivanja Njega Veličanstva cesarja Frana Josipa I. v Kamniku in da dá tem večji sijaj blagoslovljenju »Kamniškega Doma«, ki ponosno stoji na najlepšem prostornem trgu v Kamniku ter blagoslovljenu zastavo društva »Kamnik«. Skoro ves Kamnik se je okrasil z zastavami, raz mlajev in krasnih slavolokov vihrale so v pozdrav mnogoštevilne zastave. V predvečer slavnosti je bila serenada prevz. g. knezoškofu, blag. kumici gospej Zargijevi ter državnemu poslancu g. dvornemu svetniku Šukljeju.

Včeraj je bil začetek vsporeda po dohodu vlaka, ki je pripeljal zastopnike raznih društev. V prvi vrsti so dali sijaj slavnosti bratje Hrvatje, ki so poslali številno deputacijo »Zanatlijskega društva« iz Zagreba in odposlanstvo »Kršč. soc. radniške zajednice« iz Zagreba. Bratje Hrvatje so bili že v soboto v Ljubljani srčno vsprejeti, od odbora »Slov. kršč. soc. zveze« bratska vzajemnost pokazala se je posebno še pred odhodom vlaka na drž. kolodvoru v Šiški, kjer so obkolili brate Hrvatje zastopniki raznih društev in so stopile pred nje žene in dekleta v krasni narodni noši. V imenu žena in deklet jih je pozdravila gospa Manfredo, ki je dejala: da jih slovenske žene in dekleta iskreno pozdravljajo kot najljubše nam brate mej brati Slovani, Hrvatje so nam vzor junaštva v boju proti tlačiteljem narodnih pravic. Zato pripenjamo šopke na njihova junaška prsa ter navdušeno kličemo: »Zivila Hrvatska! Zivila nje vrli sinovi!« Zahvalil se je na tej prisrčni ovaciji ugledni predsednik zagrebškega zanat. društva g. Mijokovič, ki je povdarjal, da nerazrušne vezi vežejo Slovence in Hrvatje.

Vesele hrvatske in slovenske pesmi so donele, ko smo se peljali po ljubljanskem polju. Na nekaterih postajah so kmetje iskreno pozdravljali Hrvatje. Na kamniškem kolodvoru je čakala velika množica ljudstva, na čelu mu društvo »Kamnik« in mestna godba. Navdušeno je pozdravljala goste predsednik društva »Kamnik« gosp. Subelj in istotako navdušeno mu je odgovarjal g. Mijokovič. Dražestne gospodičine so okrasile goste s krasnimi šopki. V sprevedu, ki se je na to razvil do dekanjske cerkve, korakali so na čelu bratje Hrvatje, ki so vzbujali posebno pozornost z ličnimi svojimi uniformami in bogato svojo zastavo. Za Hrvatje pa je stopala »Slovenska kršč. soc. zveza« z zastavo, članicami v narodni noši in številnim odposlanstvom, dalje »Katoliški rododelski društvi« iz St. Vida in Skofje Loke obe z zastavama, Čitalnica iz St. Vida z zastavo, »Katoliško delavsko društvo« z Jesenic z zastavo, fantje iz Smartnega pri Litiji z zastavo in ostale deputacije iz Domžal, Mirne, Preske i. t. d.

Pri slavoloku pri cerkvi ste čakali kamniško veteransko društvo z zastavo in ognje-gasno društvo.

Cerkev je bila skoro natlačeno polna. Vdeležili so se slavnosti sv. maše, ki se je darovala za presv. cesarja, tudi zastopniki uradov in častništvo. Prevzvišeni gospod knezoškof dr. Anton Bonaventura

Je glič je imel govor, ki je globoko segel v srca vseh navzočih.

Po knezoškofovem govoru vršilo se je blagoslovljenje zastave društva »Kamnik«. Dragocen trak pripela je novi zastavi blagorodna gospa kumica. Sovesno sv. mašo je daroval velečas. g. dekan Lavrenčič ob obilni asistenci. Umetniško dovršeno petje in solospjevi g. Heybala in gdč. Marije Kratner je očaralo vse navzoče. Tak zbor še v Ljubljani redkokekadaj slišimo.

Po cerkveni božji službi so se društva z veteranci in ognjegasci podala pred »Kamniški Dom«, katerega blagoslovljenje se je izvršilo v spomin 20letnice bivanja cesarja v Kamniku. Velika množica ljudstva je napolnila obširni trg. Blagoslovljenje je izvršil prevz. gosp. knezoškof. Na balkonu smo zapazili kot zastopnike oblastev gosp. okrajnega glavarja pl. Chrona in gosp. Regalija. Tudi časništvo se je vdeležilo te za Kamnik pomembne slovesnosti. Slavnostni govornik g. dvorni svetnik državni poslanec Šuklje je raz balkona imel kratek, a jednat slavnostni govor, v katerem je slavil presvetlega cesarja, kazal na pomembnost te slavnosti za Kamnik ter je šibal, da se v naših mestih dobi še premalo samostojnega mišljenja, kar pa se mora predrugačiti. Dom je vstvarjen, da združuje vse meščansvo. Končno je slavnostni govornik zaklical »slava!« cesarju in množica je z burnimi »slava«-klici manifestirala svojo udanost do presv. cesarja. In ko je množica dajala duška svojemu navdušenju za našega vladarja, svirala je godba cesarsko himno.

S tem je bil dopoldnevni del slavnosti končan. Deputacija Hrvatov se je poklonila prevz. g. knezoškofu.

Ob 1/2. uri se je pričel banket v dvorani kamniškega zdravilišča, ki je pa bila znatno premajhna in so morali tudi pred dvorano napraviti mize za goste. Banketa se je vdeležilo nad 100 oseb, med katerimi smo opazili v prvi vrsti blagorodno kumico gospo Zargijevo in njenega g. soproga, državna poslanca dvor. svetnika Šukljeja in Pogarnika, dež. poslanca Mejdača, zastopnika oblasti g. sed. Vidica, zastopnika veteranskega društva načelnika gosp. Jurija Klemenčiča in njegovoga namestnika g. Ceveca, zastopnika ognjegasnega društva g. Fajdiga in ponatelnika g. Avg. Aibrechta.

Med banketom je svirala slovanske skladbe kamniška mestna godba, katere izvežbanost so gostje soglasno hvalili in jo tudi glasno odobraval. Kamnik je s svojo mestno godbo daleč prekosil — Ljubljano.

LISTEK.

Pisma s pota,

Poljski napisal H. Sienkiewicz.

Posl. Podravski.

(Dalje.)

Zares, poprej bi bil dopustil, poprej verjel, da je antikrist, po zagotovilu ene moje sestrične iz Volinje, že prišel na svet; poprej bi končno verjel vse drugo, nego to, da pojdem v Ameriko.

A vendar: evo, kako se je to zgodilo.

Nekega jutra dospem v uredništvo, v zamem v roke časopis in ga jamem čitati. Bilo je nekako v onem času, ko je moj spis o zelantih pridobil mi takšno sočutje v nekaterih naših društvenih krogih, da sem postal za nje pravcati bojni poveljnik vseh peklenških trum. Od vseh strani mi je grozila nevarnost. Žlahtnik Zelenoglavski se je že enkrat poprej, koteč me kazniti, skliceval na »meč svojih očetov«, in le za las je manjkalo, da me v dvoboju ni ubil; ubil me pa ni tadi tega, ker me ni pozval. Grofinja Pipi je narejala vsedkar u n p e t i t e r i, kakor ranjen golob, kadarkoli je zagledala moje ime v kakem varšavskem časopisu; v tišini

vsakega jutra pa mi je doletaval na ušesa jok pobožne razburjenosti Kronike Soblo-novske.

Oh! niti psiček ni poginil tej Kroniki, nobeno njeno dete ni zablodilo v gozdu grehov »Przeglada Tygodniowego«: a vendar je jokala neprestano, kakor ona gospodična, katera

»Stuchać weale nie chciała,
Tylko ciągle plakała:
Mój zielony dzban,
Stukł-ci mi go pan!
(Ki niti slišati ni hotela,
Marveč neprestano ihtela:
Gospod, kaj si storil?
Moj zeleni vrč si ubil!)

Na žalost ne morem vtajiti, da sem bil jaz vzrok onega joka, ali bolje, moj nesrečni spis o krščanskih materah. Jaz sem razbil oni zeleni vrč, poln sladke vode vzajemnega hvalisanja; ali pa sem mar jaz vedel, da, ako krščanske matere kaj delajo ali nič, delajo samo radi zveličanja svoje duše. Nisem vedel, m e a c u l p a! katero obžalujem celo tu v Ameriki.

Nikako čudo torej, da sem pri takšnem položaju našel tudi v onem časopisu, ki sem ga jel čitati imenovano jutro, članek, ki je bil glede mene več ali manj to, kar je v

prislovici koza za pripognjeno drevo. Pisatelj največje (kar se tiče stranij) poljske po-vesti je pogledal v onem članku a v o l d' o i s e a u na človeško družbo ter se britko zajokal; na to je sedel v svojo pastirsko ladjico, veslal po valovih lastnih solz proti javnemu mnenju ter škileč z enim očesom na Prusa*), z drugim na-me, klical ljudem, da se je že približal konec sveta, ker so že prikazni iz skrivnega razodenja začele ne samo hoditi po svetu, marveč celo pisati članke; on pa da to prvi omenja v svojem časopisu, čegar naročnina znaša v Varšavi toliko in toliko, na deželi toliko in toliko, četrtletno toliko, na mesec toliko itd.

Nisem še tako popačen, da se ne bi hotel kesati svojih grehov; torej se me je polastil kes in jel sem izpraševati vest za-se in za tovariša Prusa.

Oh, vrsta najinih grehov je bila dolga, kakor »Bakatarzi« (abecedniki) Adama Huga. Napeljevala sva ljudi k snovanju požarnih bramb, k snovanju šol, šolskih vrtecv, k sviloreji, k snovanju muzejev, rokodelskih društev, zoologičnih vrtov, k snovanju društev, hranilnic, k reguliranju reke Visle, h kanali-

*) Poljskega pisatelja, Sienkiewiczovega sovrstnika.

zaciji itd. Nikomur nisva dala miru, obiskovala sva odbore, zahtevala tlakovanih cest; napadala sva nedolžne zamejne spekulacije z žganjico, uprav kakor bi sistem svobodne trgovine ne bil višji od colninske; nisva dala ni za trenutek pokoja lenobnim členom različnih društev, uprav kakor bi bilo najprilicnejše zapraviti težko prisluzen denar za Bogve, kakšne negotove namene. Z jedno besedo: vznemirjala sva celo najmirnejše bivalce naše dežele, bivalce, ki so zavora, ne dopuščajoča, da bi društveni voz zdrdral v propast, — zavora celo tako krepka, da se društveni voz ne samo ne razdrobi v kosce na nepoznanih potih, marveč stoji na mestu, kakor bi se bil na čast in hvalo komiteja za posipanje cest pogreznil v blato pod Varšavo.

Torej sem premišljeval dolgo in čimdalje večji kes se je pollaščeval mojega srca, kar nakrat začujem svoje ime, ki ga je izrekel nekdo v prednji sobi. Nekdo je vprašal slugo, ali me more videti.

»Veliki Bog!« sem si mislil. »To je gotovo chevalier Zelenoglavski z »mečem svojih očetov« plemiča Zelenoglavskega. »Kaj bo? kaj bo?« vpraševal sem sam sebe. (Dalje.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 5. oktobra.

Hrvatski narod se bo prihodnje nedeljo zbral na grobu Ante Starčevića v Šestinih. Zeleti je, da se kolikor mogoče veliko število Slovencev odzove pozivu, katerega prinašamo v današnji številki in da tega pokažemo, da razumevamo položaj in tudi nauke onega, ki je dejal, da sta Slovenec in Hrvat eno. Prijave sprejema: Odbor za proslavo odkriča Starčevićevega spomenika, Zagreb.

Zaključenje deželne zbornice. Sobotni „Narod“ je prinesel brzojavko, da „Nar. list“ v Pragi poročajo, da je v merodajnih vladnih krogih določeno, da se zaključijo dež. zbor kranjski, ako bo v torek še tehnična obstrukcija. To vest je prinesel „Narod“ kot senzacijo in si morebiti celo domišlja, da je napravil na naši strani kaj vtisa. Pa se moti, zelo moti, in kakor je videti, se ni še nič naučil iz izkušenj zadnjih let niti Malovrh niti baron Hein. Stvar je namreč taka. Volilne reforme nekateri gošpodje, ki so blizu »Naroda«, prav nič ne marajo in zato si žele, da bi se ta zadeva zavlekla ad calendae graecas, ob enem pa naj bi deželni zbor vse eno prišel do rednega dela, ker ga v tem trenutku potrebujejo v prvi vrsti liberalci. Deželno gospodarstvo je v veliki stiski in deželni odbor brez dež. zbora ne more več naprej gospodariti. To je fakt, katerega pozna dež. odbor, še bolj pa uradništvo, ki ima v gospodarstvo dežele globlji upogled, kakor pa nekateri deželni odborniki. Tako ne gre več naprej in ker je tudi državna oblast interesirana na rednem gospodarstvu, mora tudi ona žele, da pride do rednih razmer. Ali mesto, da slovensko-nemška koalicijska in lokalna cesarska vlada poskrbi, da se vstreže opravičenim zahtevam naše stranke, pa hočejo vse stvar potlačiti v močvirje, ob enem pa vse eno priti do deželnozbornice sesije. A tako najivna ni naša stranka, da bi se dala prevarati in tudi taki telegrami o zaključitvi dež. zbora vzbujajo samo veselost. Ta telegram pa je nastal na ta-le način. Gosp. Penižek na Dunaju je dopisnik »Slov. Naroda« in »Nar. listov« v Pragi. Malovrh je v vsakdanji dotiki s Penižkom in temu je povedal, kaj naj telefonira »iz poučenih vladnih krogov« na »Nar. liste« in potem bo to vest iz Prage prinesel tudi »Narod«. Faktično pa se je ta vest rodila v Ljubljani in nikjer drugje. Ali je Malovrh zvedel od Heina, kaj misli on glede dež. zbora, ali se je ta telegram rodil v intimnih Tavčarjevih krogih, da bi ž njim pritiskali na taktiko naše stranke, je popolnoma vse jedoo. Naša stranka bo uredila v deželnem zboru svoje korake popolnoma po lastni previdnosti, brez ozira na to, kar želi Hein ali pa dr. Tavčar. In če se zdi Heinu prav, da priporoča osrednji vladi zaključenje deželne zbornice v tem trenutku, ko je nada, da se razpleto zamotane razmere, seveda v slučaju, da se na skromne, skozi in skozi opravljene zahteve naše stranke, hoče ozirati slov.-nemška koalicijska, — nas to prav nič ne vznemirja. Deželni zbor mora priti do rednega dela — ali preko naših skromnih zahtev ne pride. Tem se mora ugoditi prej ali slej. — Mi lahko čakamo, baron Hein in dr. Tavčar naj pa storita, kar se jima zdi prav.

Umrl je včeraj popoldne v spodnji Šiški g. Jakob Jelenc, hišni posestnik, ki je bil najstarejši mož ondi. Bil je zvest navadam svojih očetov v značaju in noši. Vrlo krščanskega življenja, užival je mož splošno priljubljenost pri sovaščanih. Naj si po trudopolnem življenju sladko odpočije! Pokojnik je bil rojen 31. dec. 1814. leta.

Za splošno in enako volilno pravico. Občinski odbor na Trebelnem je v svoji seji dne 4. oktobra sklenil naprositi dež. zbor vojvodine Kranjske, da premeni volilni red in deželni red v smislu splošne in enake volilne pravice, ker je to soglasna želja ljudstva. Tudi občinski odbor občine Struge je poslal peticijo za splošno in enako volilno pravico.

Imenovanja. Dež. sod. svetnikom so imenovani sodni tajniki g. Karol Mulley

v Ljubljani za Celje in g. Blaž Dolinšek v Novem mestu za Novo mesto in g. Alfonz Kaprin iz Maribora za Velikovec. Dalje so imenovani dež. sod. namestnikom in ostanejo na svojih dosedanjih mestih okrajni sodniki gg. dr. Jožef Kronvogel v St. Lenartu na Stajerskem, in Maks Vidic v Gorenjem Gradu. Dež. sod. svetnikom so imenovani sod. tajniki Adalbert Kotzian v Celju za Celje, za sodnega tajnika pa je imenovan okrajni sodnik dr. Viktor Ahazhizh za Novo mesto.

Iz Celja. Dne 3. oktobra t. l. so učitelji in gojenci tukajšnje orglarske šole povodom godu premilostljivega g. opata Fr. Ogradi kot nadzorniku zavoda priredili podoknico z lepim ubranim petjem, kojega je vodil č. g. dr. I. Somrek. Mirno delujoči zavod je za razvitek umetne glasbe velike važnosti.

Premešeni so davčni praktikantje: Franc Gala iz Brežic v Celje. Anton Cvahete iz Konjic v Celje in Josip Čepin iz Celja v Konjice.

Požar v rudniku Iz slovenjegrada se nam poroča: V Rudolfovem rovu premogovnika pri Velenju se je vnel velik požar, ki obsega dolžino 80 metrov. Vsi delavci so se srečno rešili.

Stavka premogarjev v Zagorju, katere so se že nekaj dni bali, se je danes pričela. Vse delo počiva.

Dr. Pommer bo te dni govoril na shodih v svojem volivnem okraju. Danes ima shod v Brežicah, jutri v Sevnici, v sredo bo v Celju, v četrtek na Laškem, v soboto v Rogatcu, v nedeljo v Kozjem, v ponedeljek 12. oktobra v Konjicah, v sredo 14. oktobra v Vojniku, v četrtek 15. okt. v Soštanju in v soboto 17. oktobra v Vitanju. Prosim o poročil.

Hrvatske novice. Jugoslovanski Homer Fra Grga Martić je popolnoma ozdravil, kot poroča »Osvite«, in se je napotil v svoj rojstni kraj Posušje. Sorojaki so ga navdušeno vsprejeli. — Osebnih vlak je skočil iz tira med Novo in Staro Pazuo blizu Semlina. Dve osebi sta bili težko, več oseb pa lahko ranjenih. Ekspressni vlak, ki je že odšel iz Semlina, so ustavili na tiru in preprečili še večjo nevarnost. — Zojem je ubil 25. m. m. v Dolenji Dubici kočijaž svojega brata okrajnega adjunkta Gjulagi Bagdadi. Adjunkt je bil nagle jese ter je mučil svoje posle. Ko se je zopet 25. m. m. jezil nad enim svojih bratov, je drugi priskočil ter ga z ojem udaril po glavi, da ga je ubil. — Predavanja v umetniškem paviljonu je imel učitelj Tomašič; predaval je šolskim otrokom na podlagi razstavljenih slik. Zeleti bi bilo, da bi učitelji s svojo dečo kdaj obiskali tudi muzej, kar bi gotovo jako dobro vplivalo na mlada srca. Tudi našim učiteljem svetujemo, da bi kdaj posetili naš Rudolfinum s svojimi učenci ter jim držali primerna predavanja na podlagi razstavljenih predmetov. — K hrvatskemu pisateljskemu društvu je pristopil grof Franc Erdödy de Monyorokörök kot ustanovni ud. — »Hrvatska misao« jama z nova izhajati. Urednik bo Stjepan Radić. — Bosanska državna železnica je imela 1. 1902 7 655.834 K dohodkov, stroškov pa 2 343.182 K; čistega dobička je torej 2 312.852. Iz tega sklepa »Novi List«, naj bos. herc. železnica da precejšnjo svoto za pogorelce, ker je po njeni krivdi nastal oženj v Travniku. — V Travniku vlada škrlatica med otroci. — Umetniško izložbo je posetilo nad 1500 oseb; razun tega so jo posetila razna srednja in nižja učilišča. — Ruski krožok v Zagrebu ustanovi Stjepan Radić in sicer za početnike in one, ki so se že nekaj priučili ruščini. — Otok je zgorel na ognjišču Kuželjnih pri Rogatici seljakinji Bojani Kovačevići. Otok je bil star dve leti. — Hrvatski vrli književnik Ive Vojnović je imenovan kotarskim poglavarjem v novo ustanovljenem poglavarstvu v Supretu.

Pri celjskem mestnem uradu se ne vjemajo račun. Zapleten je zadevo mestni ekonom Drganc. Nemški listi molče o tej zadevi.

Izdrija je bila v soboto prvič električno razsvetljena.

Iz Zagreba. Včeraj kot na god cesarja in kralja ni bila razobešana nobena zastava v celem mestu. Mažarske se ne upajo razobešiti na zajedniških zgradah, same hrvatske pa nočejo. Pa tudi na autonomnih uradih ni bilo viditi nobene hrvatske zastave. Meščani pa jih sploh na te dni niti ne razobešajo. Se bomo morali pač navaditi slaviti cesarske dni brez zastav, kakor smo se privadili gledati neme grbe. To so nasledki naše žalostne in neodločne po-

naše delo. In če bodo prišle prihodnje nedelje tudi slovenske deputacije na grob Ante Starčevića v Šestinih, tedaj bomo dokazovali svetu to, kar danes, da nihče ne loči naših src in nihče naših rok od Vaših rok. Ves naš narod učimo, kako prav je imel oni, ki počiva v Šestinih!

G. Fanjak je napil g. predsedniku Subliju, č. g. Smolnikar pa se je imenom »Slov. kršč. soc. zveze« poslovil od vseh društev in zalival se bratskemu društvu »Kamnik« za krasen vsprejem.

Na to smo z brati Hrvati, z godbo na delu, odkorakali na kolodvor, kjer so se zopet in zopet ponavljale ovacije hrvatski deputaciji. Zvečer je bil v »Kamniškem Domu« še koncert, o katerem upamo dobiti poročilo, o katerem pa smo prepričani, da je izborna završil prelepo slavnost.

V Ljubljani smo z brati Hrvati do njihovega odhoda prebili v restavraciji pri črnem orlu v družbi ljubljanskega hrvatskega društva »Kolo«, katerega tamburaši so prijetno izpolnjevali večer, pri katerem ni manjkalo napitnic.

Dragim hrvatskim gostom se tudi tem potom zahvalujemo, da so prihiteli povelj čevat kamniško slavnost. Naj bi naša brateka vez ostala vedno trdna in nerazrušena.

Na slavnost je došlo tudi veliko število hrvatskih in slovenskih brzojavk, katere priobčimo jutri.

Konference v Mürzstegu

so končane. Izid konferenc bo uradoma razglašeno. To je prav! Če bo pa tudi vsebina prava, je pa drugo vprašanje. Avstro ogrski reformni program bo sedaj novo konsolidiran in razširjen. Izborni! Ako bi se z lepimi besedami zdravilo bolnike, bi bolnic že davno ne bilo več treba. Ne gre se pač za sklep, ampak za izvajanje sklepov, za to, da bi se dobri nameni vlad spremenili v dejanja. Izvedba reform pa leži v rokah Turčije, to je — kozel je oficijelno postavljen za vrtnarja, hijeni so zaupali varstvo ovc. Izreka se upanje, da bo porta vse priznala, kar bodo vlasti zahtevale. Gotovo bo to storila! Obljubila bo vse, storila bo pa drugo. Glavno bi moralo biti, da se sklepi vlasti izvedejo. Dokler se tega ne izvrši, vsi reformski projekti grofa Goluchowskega in grofa Lambsdorffa niso vredni papirja, na katerem so pisani.

Ali bo vojna?

Londonski »Globe« trdi, da pride do vojne prihodnje leto. Ta vojna bo predružačila evropski zemljevid in njen vzrok bo agitacija na »Ogrskem, ki razdeli monarhijo Habsburžanov. Na eni strani bodo Rusija, Francoska in Ogrska, na drugi strani pa Avstrija, Nemčija in Turčija, Italija in Anglija bosti nevtralni, za to pa dobiti v plačilo teritorialne in trgovinske koristi. Tako piše »Globe«.

Gospodarstvo v Italijanski vojni mornarici.

Poročali smo že, da je bil tožen italijanski socialistički poslanec od častnikov laške vojne mornarice, ker jim je očital razne aleparije, a bil je od sodišča oproščen. Častniki so bili kaznovani v povrnitev pravih stroškov. Sedaj pa prihaja še lepša stvar na dan. Rimski socialistički list »Avanti« trdi namreč, da je vojno ministarstvo moralo črtati 43 vojnih ladij, ker niso za nikakorabo, a med njimi so tudi take, ki so bile še pred kratkim zgrajene in niso niti še videle morja!

Iz brzojavk.

Rim. Ruski poslanik v Rimu dal si je predstaviti manifest laških soc. poslancev proti prihodu ruskega carja v Rim in ga je poslal v Petrograd. Na Kvirinalu so že pričeli z olepšavo dvoran.

London. »Standart« javlja iz Kapstadta, da je Botha izjavil na nekem zborovanju v Utrechtu v Transvaalu, da se on in Delarey v kratkem podasta v Indijo, da pregovorita nespravljive Bure, naj se povrnejo v Afriko. Čuje se, da rečena dva buraka generala odpotujeta dne 25. oktobra v Indijo, od koder se podasta v Evropo.

Darmstadt. Ruski car je včeraj dopoldne došel sem.

Belgrad. Sestavo novega ministarstva je kralj poveril Grniću. Sebi je pridržal imenovanje vojnega ministra.

Lviv. Tukajšnji listi poročajo, da vesti o moritvi židov v Mokilevu na Ruskem niso resnične.

Brno. V krogih deželnih poslancev se čuje, da bo zasedanje moravskega deželne zbornice trajalo le do 17. t. m. Tudi zasedanje ostalih deželnih zborov bo trajalo le do 17. t. m.

Dunaj. Vlada namerava sklicati drž. zbor 12. novembra.

Banketu je predsedoval predsednik društva »Kamnik« gospod Subelj. Nepopisno navdušenje je nastalo, ko je stopil v dvorano prevzišeni gospod knezoškof dr. Anton Bon. Jeglič, ki je v spremstvu gosp. dekana Lavrenčiča prišel s svojo navzočnostjo počastiti goste. Burni »Zivio!«-klici so doneli in pričali o vdanosti, katero pridobiva knezoškof vsespovsod, kamorkoli stopi. Knezoškof ostal je pri obedu do zaključka oficijelnih napitnic.

Vrsto govorov je otvoril prevzišeni gospod knezoškof z napitnico presvetlemu cesarju, katerega slavimo tudi kot najboljšega delavca v državi in kot vladarja plemenitega srca in plemenitih del. Občinstvo je stoje poslušalo cesarske pesem.

Dvorni svetnik državni poslanec gospod Šuklje je napil knezoškofu ter povdarjal, da dejstvo, da je napitnica knezoškofova na presvetlega cesarja našla tako glasen odmev, je posebno tolažljivo v sedanjih časih, ko se maje skoro vsaka avtoriteta. In vidi se, da tam monarhiška misel še trdno stoji, kjer velja še verska avtoriteta. Mi smo tako srečni, dejal je govornik v nadaljnjem svojem govoru, da imamo škofa, kakršnega si boljšega želeli ne moremo. (Iskrene ovacije škofu.) Naš je s svojim bogatim umom, s plemenitim svojim srcem, ves je naš. Zgodovina ljubljanske škofije bo pisala o njem, da je to bil pravi škof po ljudski volji. Marsikatero žaljenje mora pretrpeti, kar pa mu je bogato poplačano z iskreno ljubeznijo velikanske ogromne večine ljudstva na Kranjskem. Ko je dvignil govornik svojo čašo, dvignilo se je občinstvo in klicalo »Slava!« ljubljenemu višjemu pastirju. Hrvatje so obkolili knezoškofa in klicali: »Slava ljubljencu naroda!«

Č. g. dekan Lavrenčič povdarjal je velike zasluge gospoda dvornega svetnika Šukljeja, ki je še vedno vstrajno priden za svoj narod. Napitnica g. dvornemu svetniku in drž. poslancu je dobila navdušen odziv.

Dvorni svetnik Šuklje je napil kumici, kateri je občinstvo opetovano prirejalo navdušene ovacije.

Č. g. dekan Lavrenčič je napil katoliško narodnim poslancem, kateri imajo pred vsem to krasno lastnost, da so ozko spojeni z ljudstvom. Napija navzočima poslancema državnem in deželnem poslancu g. Pogadžniku in deželnem poslancu gosp. Mejaču.

Državni in deželni poslanec Pogadžnik se kot državni poslanec kamniške okolice zahvaljuje vsem, ki so se trudili, da se je mogel otvoriti »Kamniški Dom«, ki bode spojil mesto z okolico. Posebno se zahvaljuje g. dekanu Lavrenčiču za njegovo požrtvovalno delo. Posebno veselje pa nas navdaja, da vidimo v svoji sredi brate, a katerimi zveste delimo žalost in veselje, brate Hrvate. Ob vsaki priliki najde se ob strani Slovenca Hrvat in ob strani Hrvata Slovenec. (Klici »Tako mora biti vedno!«) Nikjer ne moremo preveč glasno povdarjati hrvatsko-slovenske celokupnosti. (Gromovite odobravanje.) Ko mogočni faktorji iščejo, kako bi nas razdvojili, kažimo jim da ako imajo opraviti s Hrvati, imajo opraviti tudi s Slovenci. Skupno smo se borili Hrvatje in Slovenci in ščitili smo kulturo narodom ki nas sedaj zatirajo. Da bi vedno stali Hrvatje in Slovenci ramo ob rami, to želi govornik, ko napija bratom Hrvatom. (Ovacije, ki so tu sledile Hrvatom so pričale, da to kar je želel govornik, hočejo Slovenci vedno zvesto izvrševati. Godba je svirala »Lepa naša domovina«.)

Imenom Hrvatov se je zahvalil na napitnici g. Mijaković ter je povdarjal, da Hrvatje nikdar ne bodo pozabili simpatij, s katerimi so posebno zadnji čas spremljali Slovenci Hrvate. Navdušuje Slovenke, naj bi pazile na narodno vzgojo otrok, da narod ne bo imel izdajic.

Skupno izjavljamo: »Ne damo Hrvatske!«

G. predsednik Subelj napija vsem navzočim društvom in domačemu veteran-skemu ter gasilnemu društvu.

V imenu obeh društev povdarja gosp. Fajdiga da ju vodi geslo: »Vse na čast Bogu in bližnjemu v pomoč!« Bog živi narod slavjanski.

G. Crnković, odgovorni urednik »Obzora«, napija v imenu hrvatske kršč. soc. zajednice ter pravi, da Hrvatje dobro vedo, da zadnji pokret v prid Hrvatom na Slovenskem je izšel iz vrst slov. kršč. socialcev. Edine, edine in zopet edine naj Bog ohrani Slovence in Hrvate!

G. Fajdiga je napil sloven. damam, g. Plevnjaka pa slovenskemu časopisju, kateremu je izrekel zahvalo za stališče, katerega je zavzelo povodom pokreta v Hrvatski. G. Stefe se je zahvalil na napitnici g. Plevnjaka slovenskemu časopisju ter je dejal, da je slovensko časopisje storilo napram hrvatskemu narodu le svojo dolžnost, katero hoče vedno izvrševati. Enake so barve naših trobojnic, enaka so naša srca in enotno za istimi cilji stremeče bodi tudi

litike, katere se drže mažaroni pa še zdaj z vso odločnostjo. So zares slepi!

— **Sklicanje deželni zborov Trsta in Istre** bo okoli 20. t. m. Deželni zbor istrski bo sklican v Pulj.

— **Zopet dva slovenska uradnika poslana v prognanstvo.** Nečuden slučaj preganjanja slovenskih uradnikov se je zopet dogodil. Davčnega praktkanta J. Zužo je vlada kar nenadoma premestila v Murek, a v Celje pride na njegovo mesto trd Nemeč. Zgodilo se je to, ker se je g. Zužo sumnično, da ne bode postal nemour kakor avstrijska vlada zahteva. Isto se je zgodilo tudi gosp. Zvonimiru Dobravcu, davčnemu pristavu, ki je premeščen iz Kozjega v Mürzschlag. Po Srednjem in Gornjem Štajerskem, v Gleisdorfu, v Ljubnem, v Murau, v Gradcu, povsod najde kakoga nesrečnega slovenskega prognančuradnika, zlasti pri davčnih uradih, semkaj se pa pošiljajo dan za dnevom besni Nemoi. Popolnoma, kakor izvajamo v drugem delu našega današnjega uvodnega članka. Te razmere kričijo res že do nebes in zdi se nam, da bode treba proti naši germanizujoči vladi res drugih argumentov nego prošnje in ugovori. Tako ne more in ne sme iti dalje!

— **Trgovska zbornica tržaška** sklenila je naprositi ministarstvo, naj se podaljša trgovinska pogodba, katere veljava se konča z 31. decembrom t. l., provizorično še za eno leto. Poslanec Basevi je rekel, da se je že posvetoval o tej stvari na Dunaju in da je dobil o tem pomirljivih obvestil. Zagotovili so ga na Dunaju, da storijo vse mogoče, samo da ne pride do carinske vojne med obema državama. Zbornica je tudi sklenila, da se predstavi Körberju, ko pride v Trst in ga bo skušala pridobiti za podaljšanje trgovinske pogodbe. — Sklenili so tudi storiti potrebne korake, da bo znižana vozna sladkorja, ki prihaja po železnici v Trst. Ker namreč Rusija ni pristopila k dogovoru v Bruselju, možno jej je sedaj konkurirati z avstrijskim proizvodom sladkorja v Levante. Na drugi strani pa so ogrske fabrike sladkorja dosegle, da je znižana vozna na ogrskih železnicah do Reke za 54 vin. pri vsakem kvintalu sladkorja. S tako znižano ceno mogoče je dobiti ogrski sladkor v Levante vsak kvintal za eno krono ceneje, nego avstrijskega.

— **Spuščanje nove vojne ladije »Erzherzog Karl«** v morje se je sredno izvršilo ob navzočnosti civilnih in vojaških dostojanstvenikov, mnogih poslancev gospodske in državne zbornice in ob veliki množici radovednega občinstva. Ko je priplula nova ladija v morje, pozdravljali so jo strelji iz topov na navzočih vojnih ladjah in tako je bilo tudi proti večeru slišati streljanje, ko je bil slavnostni obed. Tudi ta nova vojna ladija brani to morala slovensko obal pred tujimi napadi in to bo dolžna storiti, ker slovenski narod je dal denar, da so to ladijo zgradili, slovenski narod je dal denar, da so pokrili stroške za to slavnost, slovenski narod je dal denar za streljanje na morju s topovi in slovenski narod bo dal roke, ki bodo na tej ladiji delale, da se prepreči vsak sovražni napad tudi na slovensko zemljo. A neka grenkoba teži slovenskemu rodoljubu srce, ko vidi, kaj vse rad stori slovenski narod, da bi branil domovino pred tujcem, a vidi, kako na drugi strani potujčujejo prav oni slovenskemu narodu sveto slovensko zemljo in celo podpirajo te tujce na škodo slovenskega naroda. Če kje, ima pač glede pravic slovenskega naroda Kristov rek veliko veljavo: »Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega.« Dajte torej slovenskemu narodu, kar je njegovega, saj drugega ne vpraša in ne zahteva! — Včeraj zvečer so bile vojne ladije v Trstu električno krasno razsvetljene.

— **Dobavni raspis za male obrtnike.** C. kr. trgovsko ministarstvo je naznanilo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da namerava c. kr. ministarstvo za domobrambo potrebščino raznovrstnih oblačilnih in opravnih predmetov za leto 1904 nabaviti pri malih obrtnikih. Dobave se sme vdeležiti vsak samostojen obrtnik, ki stanuje v tostranski državi polovici, in sicer samostojno ali kot ud obrtne zadrage. Predmeti, ki jih je dobaviti, so: bluze, hlače, ulanke, životni opasniki, čevlji različne velikosti, usnjeni pasi z zapono, različni jermeni, tornistre, usde, taške itd. Kolekovane ponudbe po predpisanem vzorcu morajo najkasneje do 18. novembra 1903, 12. ure popoldne dospeti na c. kr. ministarstvo za domobrambo na Dunaju. Vzorci predmetov, katere je dobaviti, se lahko vpogledajo, za čevlje tudi lahko kupijo pri glavnem skladišču vojne uprave na Dunaju. Razglas, obsegajoč natančnejši seznam predmetov, cenik in ponudbeni vzorec se lahko vpogledajo v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, katera na zahtevanje razglas tudi vpošlje.

— **Umirovljen je polkovni zdravnik g. dr. Karol Pehar.**

— **V morje skočil in utonil je pri Opatiji 50 let stari krojač Alojzij Gerek.**

— **Strajk v Trbovljah in Hrastniku.** Polčraj v Trbovljah je neizpremenjen. V Hrastniku je tudi nastal strajk; število strajkavcev je še neznan. Mir se ni kalil.

— **18letna samomorilka.** V Gradcu se je hotela obesiti 18 let stara deklica Rozalija Juršič iz Frankovcev, okraj Ptuj. Rešili so jo še ob pravem času.

Ljubljanske novice.

Surovost nemških vojakov. Danes ponoči sta v Slomškovi ulici dva vojaka pešpolka št. 27. napadla Urbančevega knjigovodjo Alberta Goberja. Psovala sta ga z besedami »verfluchter Krainerischer Hund« in jeden ga je sunil v prsi. Gober je na to le dejal, da se bode takoj pritožil pri častniku, ki ima inspekcijo v vojašnici in je šel proti vojašnici. Naenkrat prihitela vojaka za njim, in mu jeden izdere dežnik izpod pazduhe, drugi po potegne bajonet in ga hoče z istim vdariti, a ga ni zadel, ker se mu je vmaknil, pač pa jih je dobil z dežnikom po glavi, da je telesno poškodovan. Vojak je tako udaril z dežnikom po Goberju, da je zlomil dežnik. Gober je klicati na pomoč, a brez vspeha. Vojaki so še kričali pri oknih vojašnice »Haut's ihm nieder den Krainerischen Hund« in ko je bila prišla vojaška patrulja iz vojašnice ga je s silo spravila v vojašnico. Knjigovodja Gober je v vojašnici opetovano zahteval, naj se ga predstavi inspekcijskemu častniku a odgovorilo se mu je, da častnik spi. Ko je Gober na to zagrozil vojakom, da bode napravil ovadbo na vojaško oblast, so ga vojaki zopet iztirali iz vojašnice in ga neprestano zmerjali z »Krainerischer Hund«. Tudi so ga vojaki suvali. Ker Gober ni vojakom ničesar storil in ni dal nobenega povoda za napad, je tako postopanje vojakov nasproti poštenemu človeku škandalozno in po vsej pravici se mora zahtevati, da vojaška oblast naredi red in da pač pouči vojake, da ne hodejo Slovenec izživati s psokami, kakoršna je »Krainerischer Hund«. Gospod Gober pa si bode za žalitev pri vojaki že znal priskrbeti zadoščenja.

Vojaški novinci so danes pevaje šli v vojašnico.

Zaklan je bil v soboto okoli 11. ure zvečer na Opekarski cesti neki Marolt, 20 let star, stanujoč v Cerkvenih ulicah 21. Ko je družba fantov skupaj stala in prepevala, pride mimo Blaž Kerže in še nekdo drugi, ter se porineta mednje in začeta delati nemir, katerega konec je bil, da je rekrut Blaž Kerže osuval z nožem Marolta tako zelo, da so ga morali pripeljati v bolnico. Ob 12. uri ponoči so aretirali že šest razgrajadev.

Ognja v Sterkovi prodajalnici, o katerem smo tudi mi poročali, nista opazila dva stražnika, kakor so poročali nekateri listi, ampak zapazil ga je g. Vinč Gobeč, ki je potem obvestil stražnike.

Pretepeni vojaki. Včeraj pripeljal je fijačkar Franc Vernik, stanujoč v Linhartovih ulicah, neke osebe na »vinsko trgatavo« pri Traunu na Glincah. Ko je šel Vernik v gostilno, vsedli so se štirje vojaki v voz in so se hoteli odpeljati sami naprej. Nekdo je poklical fijačkarja iz gostilne. Med vojaki in fijačkarjem je nastal sedaj prepir in ko so se vojaki lotili fijačkarja, so temu priskočili na pomoč drugi ljudje in so vojake pretepli. Jeden vojak je na glavi ranjen.

Z električnega voza je skočila mejožnje včeraj popoldne na Zaloški cesti Jožeta Mohar, hčerka kurjača Franca Moharja v Holzapfelovih ulicah št. 11 in padla ter se tako pretresla, da je bljuvala kri. Prenesli so jo domov.

Najdene in izgubljene stvari. V tednu od 26. sept. do 2. t. m. so bile na južnem kolodvoru najdene s'edeče reči: 1 zavoj perila in obleke, 1 pisana velika ruta, 1 dežnik. — V soboto zvečer izgubila je šivilja Marija Gluha iz St. Vida na Dolenjskem malo denarnico z vsebino 70–80 kron. — Izgubil je včeraj dopoldne trgovski pomočnik Stanislav Simonič, stanujoč na sv. Petra cesti št. 4 srebrno verižico, na kateri je imel kompas kot obesek. — Ggspod. Slava Skale, stan. na Rinski cesti št. 19 je izgubila včeraj okoli polu 7. ure zvečer zlato zapetnico z napisom »Gott schütze dich«. — Gospa Franciška Kristan je izgubila danes dopoldne na pti po Bleiweisovi in Dunajski cesti zlato žensko verižico, vredno 150 kron.

Nesreča. V deželno bolnišnico sta bili pripeljani 56 let stara dninarica Ana Smečnik iz Kamnika in 60 let stara delavka Marija Višter iz Postojne. Obe sta spodrsnili na stopnicah in padli. Prva si je zlomila desno nogo, druga pa levo roko.

Stava pri »Lloyd«. Dva dobro znana ljubljanska g. J. T. in g. H. T. sta bila včeraj zvečer pri »Lloyd« jako dobre volje, v kateri se jima je razvilo tudi tako narodno navdušenje, da sta pričela premišljivati, kako bi družba sv. Cirila in Metoda dobila kaj sredstev. Gospod J. T., kateremu za take namene rado kaj izpod palca gre, ponudil je g. H. T. za družbo 4 krome, ako gospod H. T. gre brez klobuka domov na

Stolni trg, kar je gospod H. T. narodno poštivalno storil in zadovoljno odnesel sboj 4 krome. Te kronice bo dobila družba sv. Cirila in Metoda. Ker se je pa stava glasila tudi tako, da gospod J. T. v tem slučaju obdrži tudi klobuk gospoda H. T., bode ta sprehod gospoda H. T. vendar tudi nekaj veljal, ker si bo moral kupiti nov klobuk. Gospod J. T. pa baje namerava akcijo s klobukom gospoda H. T. izpeljati še dalje in napraviti s staram klobukom gosp. H. T. na korist družbe sv. Cirila in Metoda — licitacijo.

Delovanje mestne posredovalnice za delo in službo. Mestni trg, št. 27, telefon št. 99. Od 25. do 30. septembra je dela iskalo 11 moških in 34 ženskih delavcev. Delo je bilo ponudeno 11 moškim in 40 ženskim delavcem, v 33 slučajih se je delo sprejelo. Od 1. jan. do 30. sept. je došlo 2187 prošenj za delo in 2168 deloponudeb, v 1307 slučajih je bilo delo sprejeto. Delo dobe takoj moški: 3 mizarji, 1 čevljar, 1 gostilniški sluga, 8 konjskih hlapcev, vavenci: za natakarja in mesarjio, ženske: 2 prodajalki začetnici, 6 natakaric, 2 gostil. kuharice, 8 gostil. deklic, 2 gospodinjji, 3 kuharice, 15 deklic za vsako delo, 2 kuharici k orožnikom, 9 deklic k otrokom. — Službe iščejo, moški: 2 pisarja, 2 trgovska pomočnika, in več trgovskih slug, vavenci: za trgovino in ključavničarstvo, ženske: več izurjenih prodajalk, 1 fina gostil. kuharica, 3 sobarice. Oddati je stanovanja z 1, 3 in 4 sobami, več mesečnih sob in dijaških stanovanj, 1 prodajalna, 1 pisarna. V najem se iščejo stanovanja z 2 in 3 sobami. Pismenim vprašanjam je priložiti znamko za odgovor.

V Lattermanovem drevoredu sta se včeraj popoldne vozila po spenjači mizararska pomočnika Jernej Lipovšek in Ivan Kladnik iz Sp. Šiške št. 50. Valed nerodnosti in vinjenosti sta padla na tla in se nekoliko pobila.

Tatvina. Messarski pomočnik Ivan Žabjek je vkradel mesarju Ivanu Jesihu iz ledenice na klavnicni prašičeve kože. Policija je Žabjeka aretirala in izročila sodniji.

Hrib se je udrl. Malo pred poldnevom udrl se je na novem vojaškem strelišču med kopanjem hrib, ki je podsul delavca Ferdinanda Jani, ki je bil takoj mrtev.

Vstaja na Balkanu.

Boji med vstaši in turškimi vojaki so se znova pojavili. Vsa konzularna poročila iz Soluna javljajo, da je v severnem delu okraja Seres nastala velika vstaja. Od 27. m. m. se že vrše boji v okolici Rozloga, Djumabale, Nevrokopa in Zihna. Več krajev kakor vojašnic je bilo z dinamitom razdejanih. Turki so poslali v te kraje nove čete. — Ustaši so napadli turški šotor pri Egri-Palanka, kakor poročajo privatna poročila. V gorovju Perin mora med kristijani vladati velik strah. V zadnjih dveh dnevih jih je pribežalo okrog 2000 v samostan Filo in v Senkovo. Mnogo žen in otrok so bašibozuki v bližini imenovanih krajev pobili.

Turčija je ustanovila nova vojaška sodišča v raznih krajih, kakor je obljubila; naloga teh vojaških sodišč je, da preiskujejo vsa grozna postopanja turških vojakov in bašibozukov. Sodišča so obsodila že mnogo oseb. Tako se poroča iz Carigrada.

Književnost in umetnost.

* **Slovensko gledališče.** Jutri, v torek pride na slovenski oder jedna najslavnejših oper svetovnega repertoarja, velika štiridejanska opera G. Verdija »Otello«. Besedilo je po Shakespearovi žaloigri spisal italijanski pesnik Arrigo Boito. Zamorca Otella, poveljnika benečanskega ladjevja, požene hudobni spletak praporščak Jago (g. Angeli) z rafiniranimi intrigami v blazno ljubosumnost. Otello (g. Orželski) misli, da mu je plemenita in čednostna soproga Desdemona (g. Skalova) nezvesta ter da ga vara s stotnikom Cassijem (g. Lang). Ljubosumni Otello končno zadavi Desdomono, Emilija (gdč. Glišarčeva), soproga Jago, tako prekasno razkrije peklenske intrige in Otello v obupu poleg nedolžne žene pogine, ko se je sam zabodel. Ta krasna Verdijeva opera se je uprizorila prvič dné 5. febr. 1887 v Milanu ter je na repertoarju vseh opernih gledališč. Ogromno ulogo ima junaški tenor, g. Orželski, bariton g. Angeli in primadona gospa Skalova. Opero je g. kapelnik Benišek vestno in skrbno nastudiral, g. režiser Lierpa jo je lepo in okusno vprizoril. Nadejati se je torej najboljšega uspeha. — Prihodnja predstava bo v petek.

* **»Glasbena Matica«.** Pevski zbor »Glasbene Matice« ima redni letošnji občni zbor v sredo dne 7. oktobra, ob 8. uri zvečer v pevski dvorani, in sicer za oba oddelka, za ženski in moški zbor, skupaj. Ker bo poleg izvolitve novega odbora sklepati o

važnih stvareh glede na priđenjajočo se koncertno sezono 1903/1904, prosi odbor, da bi se čestite dame in gospodje pevci sigurno in polnoštevilno sešli. Dosedanji člani se povabijo pismenim potom; odbor apeluje tudi na vse druge dobre pevke in pevce, da vstopijo v zbor, da bo ta, če mogoče, še impozantnejši, nego sedaj.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Že druga žrtva stekline. Meseca junija ugrizel je stekel pes Petra Perseganija iz Pialtello blizu Novare. Sprejeli so ga v Pasteurjev zavod v Milanu. Vrnil se je domov, a predvčeranjem prikazale so se na njemu znamenja stekline in včeraj je umrl v bolnišnici v groznih mukah. — Dvoboju med časnikarji. V dvoboju med urednikom lista »Giornale d'Italia« Bergaminijem in urednikom »Tribune« Balcredijem, bil je Belcredi v četrtem naskoku lahko ranjen na roki. — Oj te ženske! V Asmari v laški Afriki je prišlo do dvoboja na pištolo med stotnikom Cravero in stotnikom Riccione. Riccione je padel ubit. Imel je mlado ženo, ki mu ni bila zvesta. Če izvejo Abesinci za ta korak laške kulture, morda se bodo še bolj branili Lahov. — Povožen od železnice. Na postaji v Mestre je hotel potnik Karl Polmich v vlak, ko se je le ta že premikal. Pri tem se mu je pa spodrsnilo in prišel je pod kolesa. Umirajočega prenesli so v bolnišnico. Polmich je trgovec iz Barmen v Nemčiji. — Bomba v cerkvi. V Imoli je našel zjutraj cerkvenik v spovednici bombo. Kdor jo je prinesel v cerkev, najbrže ni imel časa, da bi jo bil vžgal. — Turško gospodarstvo. V Albaniji vabi Valy Osman paša Turke k sebi in jih nagovarja, naj darujejo, kolikor jim je mogoče, da nakupi za turške vojake 30 000 sukenj, katerega denarja ne morejo dati državne blagajne. — Tragedija radi strajka. V Milanu so odslovili iz službe 34 l. Bavatielli-ja, namestnika postaje načelnika v Como radi zadnjega strajka. Poslal je ženo v Milan, da bi ona izposlovala, da bi ga zopet sprejeli v službo. Ker pa je bilo vse zaman, opil je 8 in 5 letnega otroka, položil ju v posteljo, prižgal oglje in se ulegel tudi on v posteljo. Zjutraj so našli vse tri mrtve. V pismu pravi, da je storil to, ker so ga odslovili iz službe. — 700.000 K vrednosti ukradli so tatovi v Milanu 70 letni Dunajčanki Josipini Orsenig. — Pred praškimi porotniki bo v zasedanju, ki se prične 9. novembra v razpravi poverjenje v svetovaslavski založni. — Iz Krema poročajo: V soboto je umrl tu v svojem 70. letu načelnik splošnega avstrijskega izobraževalnega društva, notar Josip Polhammer. Rojen je bil v Ausse na Štajerskem. — Bolezen mu je podaljšala življenje. Iz Berolina poročajo: Ker je pred kratkim na smrt obsojeni morilec svoje soproge Lübke zbolel, se smrtna obsodba nad njim ne bo izvršila. — Iz Dunaja se poroča, da se stanje poslanca Bergerja, kateri se je moral zaradi zastrupljenja krvi podvreči operaciji, dosedaj še ni zboljšalo. Gibanje desne roke bode brzkone nemogoče. — Iz Belgra da se piše: Pri Pacu je skočil vlak raz tir. V njem so se vozila tudi princeznja in otroci kneza Ferdinanda. V Belgradu so se vsedli v posebni vlak in se odpeljali dalje. Kralj Peter je odposlal svojega tajnika Nenadovića, da častita princezini k srečni rešitvi. Promet je še zaprt.

Dnevno delo Pija X. Sv. oče vstaja zelo zgodaj. Če pride mladi služabnik Sili ob 5. uri v papeževo spalnico, že sveti oče vedno moli brevir. Mašuje ob 6. uri in streže mu osebni tajnik. Maša trpi pol ure. Potem moli zahvalne molitve in gre zajutrkovat, in sicer ali čašico kave s kruhom ali surovo maslo in marmelado. Če ni vroče, gre sveti oče po zajutрку na vatikanski vrt in se izprehaja pod košatimi drevesi, obdudujoč krasne nasade. Vedinoma obišče še lurško Marijo, ki je postavljena v jami na enem koncu vrta. Čez uro se vrne zopet v Vatikan k svojim opravilom. Najpreje prebere Pij X. časopise, vsprejme nato v določenem času poročila kongregacij. Pij X. je velik sovražnik vsakega nerada in netočnosti. Zanima se za vsako malenkost. Potem pride nemestujoči sekretar Merry del Val in poroča Nj. Svetosti o razmerah s drugimi državami. Sledijo nato javni ali tajni vsprejmi visokih oseb ali prelato, kar ima čez maestro di camera msgr. Bisleti. Kardinali, tajniki in prefekti kongregacij imajo določene dni v tednu za vsprejem. Najbolj utrudijo papeža obilni vsprejmi škofov, opatov, poslancev itd., kateri se v obilnem številu oglašajo. Ljudomilost Pija X. je že pridobila srca vernikov. Ob 1. uri je kosilo, za tem je nekoliko počitka, a kmalu pride na vrsto brevir in začne zopet delati. Okrog 6. ure gre v spremstvu par duhovnikov v tretje nadstropje na hodnike, katerih stene je neki neznan umetnik okrasil s zemljevidi teda-

